

KOBIETY, DEMOKRACJA, SAMORZĄD

www.aktywnelokalnie.pl

Sieć wsparcia partycypacji
kobiet na terenach wiejskich

PLAN

1. DEMOKRACJA

Co to jest, gdzie jest, jaka jest ?

2. DEMOKRACJA A SAMORZĄD LOKALNY

Czyli myśl GLOBALNIE działaj LOKALNIE

3. DEMOKRACJA, SAMORZĄD I KOBIETY

„Demokracja bez kobiet to pół demokracji”

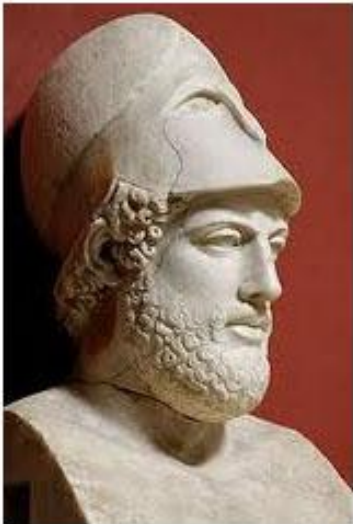
DEMOKRACJA

Co to jest?

Demokracja to ustrój polityczny mający swoje początki w starożytnej Grecji. Jego nazwa pochodzi od greckiego **demos** “lud “ i **krateo** “rządzi”.

W demokracji źródło władzy stanowi wola większości obywateli (sprawują oni rządy bezpośrednio lub za pośrednictwem przedstawicieli).

Obecnie powszechną formą ustroju demokratycznego jest **demokracja parlamentarna**.

Kryteria oceny demokracji

- **dostępność** sfery polityki dla wszystkich bez ograniczeń
- możliwość wybierania kandydatów i swoboda dostępu do stanowisk publicznych
- **suwerenność** narodu (ludu) oznaczająca, że władza zwierzchnia, niezbywalna i niepodzielna, należy do zbiorowości społecznej żyjącej w granicach państwa
- **zasada reprezentacji** – delegowanie uprawnień władczych na przedstawicieli obieralnych w wyborach powszechnych
- **uznanie wyborów** za główne źródło prawomocności władzy i konieczności cyklicznego potwierdzania legitymacji władzy w wyborach powszechnych
- możliwość zrzeszania się w partie polityczne
- **odpowiedzialność rządzących** przed rządzonymi – tworzenie wyspecjalizowanych instytucji kontroli władzy mających w założeniu zapobiegać jej nadużyciom
- podział władz – wyrażający ideę ograniczania rządu poprzez wzajemne kontrolowanie
- **wolność przekonań i** wypowiedzi
- instytucjonalna ochrona praw obywatelskich – wyrażająca się w stwarzaniu formalnych zabezpieczeń obywateli przed nadmierną i nieuzasadnioną ingerencją władzy

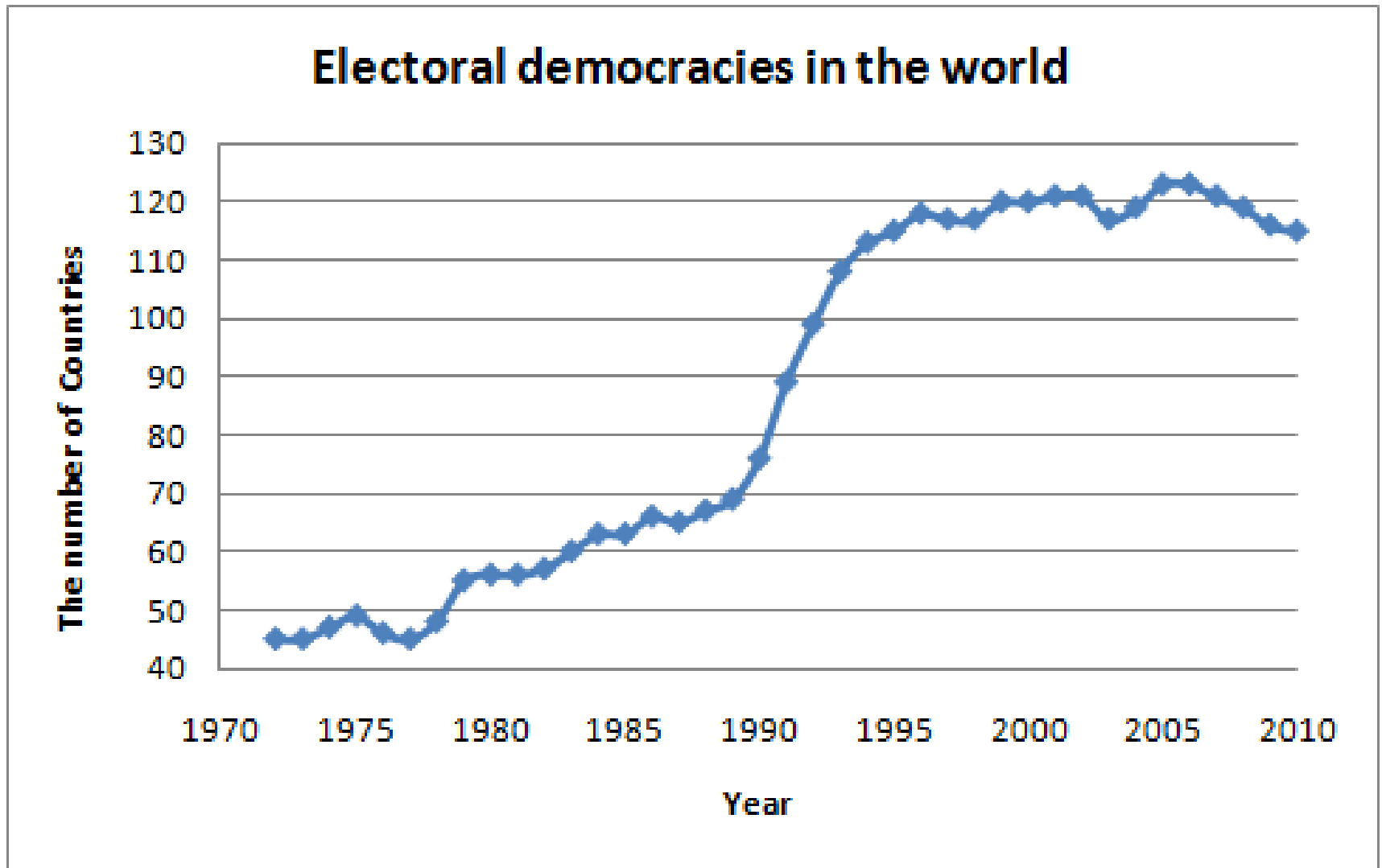
DEMOKRACJA

Gdzie jest?

Moc demokracji

- w 1917 r., kiedy Stany Zjednoczone przystępowały do I wojny światowej, na świecie było **około dziesięciu krajów demokratycznych**: Stany Zjednoczone, Kanada, Australia, Nowa Zelandia, Wielka Brytania, Francja, Szwajcaria oraz kilka państw północnej Europy. Ówczesny świat był światem cesarstw, królestw, kolonii i autorytarnych reżimów. **Dzisiaj demokracja panuje w 120 spośród 192 państw.**
- We wszystkich tych 120 krajach przynajmniej w pewnej mierze zorganizowano demokratycznie wybierane parlamenty. We wszystkich można dostrzec przynajmniej załączki państwa prawa. Tę zdumiewającą przemianę pamięta jeszcze wielu starszych ludzi. Nigdy wcześniej nie było podobnego zjawiska w historii świata.
- W 2012 roku, **48** krajów pozostaje zdecydowanie nie demokratycznymi, w tym 19 znajduje się w Afryce a 12 na Środkowym Wschodzie (Egipt, Yemen, Syria....)

Wzrost liczby demokracji na świecie

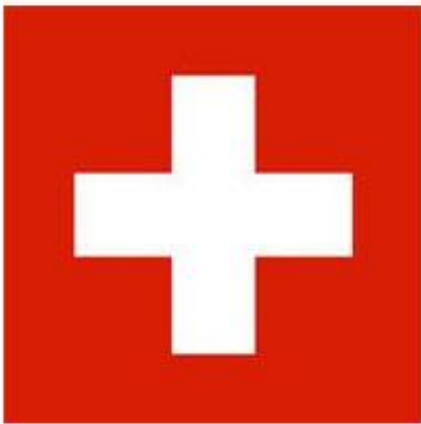
DEMOKRACJA JAKA JEST?

W 2010 roku ze 113 państw uchodzących formalnie za demokratyczne:

- **26** kwalifikowało się do miana pełnych demokracji
- **53** do demokracji ułomnych
- **Polska** znalazła się na **18** miejscu, wyższym w UE tylko od Bułgarii i Rumunii

DEMOKRACJA JAKA JEST?

- Demokracja **pośrednia** (demokracja **przedstawicielska**)- rodzaj demokracji w której decyzje podejmują przedstawiciele społeczeństwa wybrani w wyborach. Model ten jest zastosowany w większości państw demokratycznych, m.in. w **Polsce**

DEMOKRACJA JAKA JEST?

- **Demokracja bezpośrednia**- decyzje podejmuje się przez głosowanie ludowe (plebiscyt, referendum), w którym wziąć udział mogą wszyscy obywatele uprawnieni do głosowania.

W demokracji bezpośredniej, w porównaniu do obecnej w większości państw zachodnich demokracji pośredniej, **obywatele mają większy i bezpośredni wpływ** na podejmowane decyzje.

Inicjatywy na rzecz demokracji bezpośredniej

- <http://www.demokracjabezposrednia.pl/>
- www.db.org.pl

DEMOKRACJA A SAMORZĄD LOKALNY

Czyli myśl GLOBALNIE działaj
LOKALNIE

Decentralizacja w państwie sprzyja procesom demokratyzacji ze względu na rozszerzenie wpływu społeczności lokalnych na sprawy publiczne. W warunkach demokracji najczęściej oznacza przekazanie uprawnień ze szczebla administracji rządowej na szczebel samorządu terytorialnego

Warunki decentralizacji:

- 1) bezpośrednio wybory rad lokalnych (gminnych);
- 2) odpowiedzialność lokalnej władzy wykonawczej (zarządu gminy) przed odpowiednią władzą legislacyjną (rada gminy);
- 3) kontrola władzy wykonawczej nad lokalną administracją (urzędem gminy);
- 4) samodzielność finansowa ośrodków samorządowych.

- Społeczeństwo demokratyczne musi być budowane „od dołu”. Nie można być podmiotem wspólnoty demokratycznej bez własnej aktywności. Człowiek urodzony w demokratycznym państwie posiada **prawa i obowiązki obywatelskie.**

- Każdy dorosły mieszkaniec **jest członkiem określonych jednostek samorządu terytorialnego**, dzięki czemu może mieć wpływ na publiczne sprawy swojej gminy, powiatu i województwa, podejmując rozstrzygnięcia bezpośrednio (np. poprzez wybory i referendum) lub poprzez wyłonione przez siebie organy. Wybrani przez nas radni oraz zatrudnieni przez nich urzędnicy działają przecież na miejscu - wśród ludzi, na których życie mają wpływ.
- Musimy uwierzyć, że **naprawdę my sami będziemy rządzić naszym krajem, województwem, powiatem, a przede wszystkim naszą gminą**, czyli miejscem, gdzie żyjemy, pracujemy i wychowujemy nasze dzieci.

 W Polsce samorząd terytorialny został przywrócony w 1990 roku. Jego odtworzenie było integralnym elementem procesów zmian systemowych, polegających na budowie państwa demokratycznego i obywatelskiego oraz tworzeniu gospodarki rynkowej

 Istotą samorządu terytorialnego jest powierzenie zarządu sprawami publicznymi samym zainteresowanym, czyli zrzeszeniu obywateli

Podstawowe akty prawne dot. samorządu

- **1) Konstytucja RP 2 kwietnia 1997**
- **2) Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990, (Dz.U. Nr 16, poz. 95)**
- **2) Ustawa o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r.**
- **3) Ustawa o samorządzie wojewódzkim z dnia 5 czerwca 1998 r.**
- **4) Europejska Karta Samorządu Terytorialnego z 15 października 1985 r.**

EUROPEJSKI
TYDZIEŃ

**DEMOKRACJI
LOKALNEJ**

Wybory 2010-stan demokracji lokalnej w Polsce

Wg raportu Fundacji Demokracji Lokalnej ([w www.fdril.org.pl](http://www.fdril.org.pl))

- Na kolejną kadencję wybrano ponownie 72% wójtów, 68% burmistrzów i 77% prezydentów miast.
- niska frekwencja. 47,32 % w pierwszej turze i tylko 35,31% w drugiej turze. To wynik niższy od osiągniętego w wyborach parlamentarnych w 2007, 53,8% i wyborach prezydenckich 54,94% (oraz 55,31 w drugiej turze)

Wybory 2010- stan demokracji lokalnej w Polsce

- bardzo mały udział ludzi młodych w radach
- bardzo mały udział kobiet zarówno w radach jak i we władzach wykonawczych. Nieco wyższy na poziomie gmin gdzie 9% wójtów to kobiety i niższy na poziomie prezydentów gdzie kobiety objęły tylko 7% stanowisk

3. DEMOKRACJA, SAMORZĄD I KOBIECY

„Demokracja bez kobiet to pół
demokracji”

www.aktywnelokalnie.pl

W POLSCE

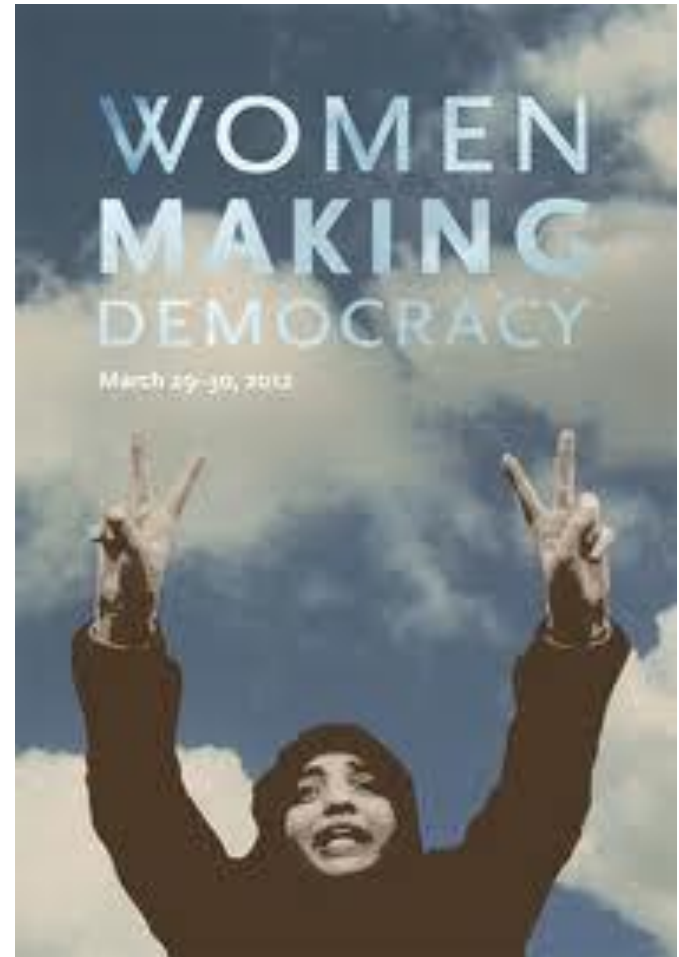
- 52% kobiet w społeczeństwie,
- 20% w Sejmie,
- 7% w Senacie.

NA ŚWIECIE

2011 rok

- Na **192** kraje członkowskie ONZ , mamy tylko 12 kobiet prezydentów
- 12 kobiet –premierów
- 8 kobiet przewodniczących Sejmu

Prawa Wyborcze dla kobiet

- [1893](#) – Nowa Zelandia
- [1906](#) – Finlandia
- **1918 POLSKA**
- [1920](#) – Stany Zjednoczone
- [1924](#) – Turcja
- [1927](#) – Turkmenistan
- [1928](#) – Wielka Brytania i Irlandia Północna
- [1931](#) – Portugalia
- [1944](#) – Francja
- [1946](#) – Włochy
- [1971](#) – Szwajcaria
- [1984](#) – Liechtenstein
- [2005](#) – Kuwejt
- [2006](#) – Zjednoczone Emiraty Arabskie

Czy to ma znaczenie?

SILENCED ON THE ISSUES THAT MATTER MOST

ABORTION **EQUAL PAY** **FREE SPEECH** **RAPE** **BIRTH CONTROL**

LET YOUR VOICE BE HEARD.

D·F·A
DEMOCRACY
FOR AMERICA

The advertisement features five women of diverse ethnicities and ages. Each woman's mouth is covered by a black rectangular bar with white text. From left to right, the bars contain the words: 'ABORTION', 'EQUAL PAY', 'FREE SPEECH', 'RAPE', and 'BIRTH CONTROL'. The woman in the center is wearing a white hijab. The overall theme is about silencing voices on important social issues.

W POLSCE...

- Kobiety mają prawo do pracy, ale...

Ponad 6 mln kobiet pozostaje poza rynkiem pracy, praca domowa nie jest opłacana, w sferze publicznej kobiety trudniej uzyskują pracę niż mężczyźni, ale znacznie łatwiej ją tracą. Jest ich dużo w zawodach sfeminizowanych, które charakteryzują się tym, że są niskopłatne.

- Kobiety mają prawo do równych z mężczyznami zarobków, ale...
- Dysproporcje między zarobkami rosną a nie maleją, w tej chwili w Polsce kobieta o takim samym stażu pracy i takich samych umiejętnościach zarabia **przeciętnie o 17% mniej niż mężczyzna.**

- Kobiety mają równe prawo do zajmowania stanowisk kierowniczych, ale...

Tylko 2% kobiet zajmuje wysokie stanowiska menadżerskie

- Kobiety mają prawo do bezpieczeństwa, ale...

To kobiety są przede wszystkim ofiarami przemocy, przedmiotem handlu (to zjawisko staje się coraz poważniejsze)

- Kobiety mają prawo do udziału we władzy politycznej, ale...
- Ale nie biorą w niej w pełni udziału

GOSPODARKA?

VANDANA SHIVA :

Model gospodarczy
krótkowzrocznie
skoncentrowany

na “wzroście” zakłada

przemoc wobec kobiet, **gdyż deprecjonuje ich wkład do gospodarki.**

Im więcej rządy do znudzenia mówią o “wzroście włączającym” i “finansowym włączeniu”, tym bardziej pomija się udział kobiet w życiu gospodarczym i społecznym. Zgodnie z patriarchalnym modelem gospodarczym **produkcję na własne potrzeby uważa się za brak produkcji.**

Kiedy kobiety zaczną działać

Są bardzo aktywne i wprowadzają istotne zmiany (Raport z międzynarodowej konf.w Wilnie o kobietach i demokracji). Zajmują się np. takimi tematami jak przemoc domowa, handel ludźmi.

Kobiety grają zawsze ważną rolę w przemianach demokratycznych ale nie zawsze potrafią skorzystać na nich aby polepszyć swój status (przykład Egiptu i upadku Mubaraka).

Istotną rolę gra edukacja i budowanie
Networków- wzajemnych sieci wsparcia kobiet

Nobel dla kobiet

W 2011 Pokojowa Nagroda Nobla przyznana została trzem kobietom – działaczkom na rzecz demokratyzacji :

prezydent Liberii Ellen Johnson-Sirleaf,
działaczka z czasów wojny domowej w Liberii;

działaczka **Leymah Gbowee** ;

jemeńska dziennikarka **Tawakkul Karman**.

Komitet Noblowski w Oslo uznał ich działalność za fundamentalną dla pokoju na całym świecie.

Nobel Peace Prize Awarded to Three Activist Women

Left: Chester Higgins Jr./The New York Times; center: Jim Watson/Agence France-Presse — Getty Images; right: Ahmed Jadallah/Reuters

Left, Leymah Gbowee in September; center: Ellen Johnson Sirleaf, the Liberian president, in June; right: Tawakul Karman in Sana, Yemen, on Wednesday.

Podsumowując....

Bez demokracji lokalnej i bez kobiet nie ma prawdziwej demokracji

DZIAŁAJMY WSPÓLNIE, DZIAŁAJMY LOKALNIE !

